

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และร่วมประชุมกับผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันว่ามีสภาพเป็นอย่างไร สรุปข้อมูลจากการประชุมและการสัมภาษณ์ พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าการทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งด้านการแก้ปัญหา และพัฒนานักเรียน แต่ก็ยังมีอุปสรรค คือ บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงหลักการ ลำดับขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนา และเห็นว่ากลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาบุคลากรแล้วทำให้ประสบผลสำเร็จ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผลการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลการทดสอบก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 55.2 และผลการทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่ตั้งไว้ แสดงว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

ผลการประเมินพฤติกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมในการฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด

คือ มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อวิทยากรและผู้เข้าฝึกอบรมด้วยกัน ($\bar{X} = 4.80$)

2.2 ผลการดำเนินการศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนจากการไปศึกษาดูงาน เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้ง 6 ขั้นตอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ($\bar{X} = 4.71$) 2) การเขียนรายงาน ($\bar{X} = 4.70$) 3) การจัดกระทำ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ($\bar{X} = 4.67$) 4) การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.66$) 5) การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.60$) 6) การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ($\bar{X} = 4.53$)

2.3 ผลการดำเนินการนิเทศภายใน ประเมินผลงานของกลุ่มเป้าหมายในการนิเทศครั้งที่ 1 เพื่อประเมินความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 3 ขั้นตอน เฉลี่ยโดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอน พบว่า กลุ่มเป้าหมาย มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในขั้นตอนการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา คือ การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.81$) และน้อยที่สุด คือ การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.73$) การนิเทศครั้งที่ 2 เพื่อประเมินความสามารถในขั้นตอนการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ เฉลี่ยโดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{X} = 4.33$) การนิเทศครั้งที่ 3 เพื่อประเมินความสามารถในขั้นตอนการสรุปผล และการเขียนรายงานการทำวิจัยในชั้นเรียน เฉลี่ยโดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเขียนรายงานส่วนหน้า ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา คือ ส่วนท้าย ($\bar{X} = 4.31$) และน้อยที่สุด คือ ส่วนเนื้อหา ($\bar{X} = 4.23$)

3. ด้านระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมาย มีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจที่ดีต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านการประเมินพฤติกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินไปตามขั้นตอน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจกระตือรือร้น เนื่องจากได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม และโรงเรียนอนุบาล องค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้ปกครอง และจากองค์กรภายใน จึงทำให้บุคลากรของสถานศึกษามีกำลังใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ เพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าว สอดคล้องกับการวิจัยของ นลินี วารี (2545 : 150) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการพัฒนาและวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1. ความต้องการพัฒนาของครูผู้สอนด้านความรู้ความเข้าใจ และสมรรถภาพเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อแยกตามประเภทการทำงานวิจัยในชั้นเรียน มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้ง 2 กลุ่ม 2. การศึกษาความต้องการในวิธี/รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน พบว่าวิธี/รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน ที่เป็นความต้องการเรียงตามลำดับ คือ 1) การฝึกอบรม 2) การสัมมนาและการศึกษาดูงาน 3) การใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง 4) การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ 5) การศึกษาต่อ สอดคล้องกับการวิจัยของ กิตติศักดิ์ บุญสรรค์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านหนองแค้น อำเภอสำโรงตาบุตร จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของ อำนวย บุญประจักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโนนไชยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับ

การทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านโนนไชยศรี โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีกิจกรรมในการดำเนินการ คือ การบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน และการศึกษาดูงาน ซึ่งใช้กิจกรรมการบรรยาย และการสัมภาษณ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนในการดำเนินการ คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนผล (Reflecting) ผลจากการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้ คือ หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมในทุกขั้นตอน สามารถวิเคราะห์สภาพของปัญหาได้ ตลอดจนการเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของตน การศึกษาดูงาน บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นและสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาต่างประเทศ เฟลด์แมน (Feldman, 1990 : 2526-A) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของครู ซึ่งเป็นการสำรวจวิธีที่ครูใช้ประสบการณ์ของตนเอง และจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน ภายใต้คำถามที่ว่า อะไรคือวิธีการที่สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูภายใต้รูปแบบจำลองโปรแกรมของการวิจัยในชั้นเรียน โดยการเตรียมการของครู ผลการศึกษา พบว่า ความเข้าใจของครูสามารถพัฒนาได้โดยผ่านการฝึกปฏิบัติจริง และการพัฒนาตนเอง เช่น ด้านการพูดคุย การใช้ความคิด การศึกษาอย่างเป็นระบบ ร่วมกับครูคนอื่น และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ ว่ามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของครู และการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน

2. ด้านการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเอกสารประกอบการฝึกอบรม ที่ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนในขณะที่ฝึกอบรม จากใบงานที่มีความเหมาะสมในเชิงเนื้อหา สามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์และได้รับคำแนะนำชี้แจงเพิ่มเติมจากวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ สมบูรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาบุคลากรครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียน

อนุบาลเพชรไพโรจน์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ก่อนการพัฒนา ครูมีความรู้ ความมั่นใจในการ
 ทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ไม่เคยทำการวิจัยในชั้นเรียน ภายหลังการพัฒนา
 โดยการฝึกอบรมปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน ครูมีความรู้ ความมั่นใจเพิ่มขึ้น สามารถ
 เขียนเค้าโครงและทำวิจัยในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับ นุศรา สุพร (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา
 การพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนเมืองมุกวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัด
 มุกดาหาร พบว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการ
 นิเทศติดตาม สามารถช่วยให้บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัย
 ในชั้นเรียนได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาต่างประเทศ เดเนียลส์ (Daniels. 1998
 : 2442-A) ได้ศึกษา ผลการสอนในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่มีต่อการรับรู้
 เกี่ยวกับประสิทธิภาพความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกสอน กลุ่ม
 ทดลอง ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 2 คน ได้รับการสอนและการช่วยเหลือ
 และการแนะนำ ในการพัฒนาโครงการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นนักศึกษา
 ฝึกสอน จำนวน 3 คน เช่นกัน ได้รับแต่เพียงคำสอนที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับวิธีการเก็บ
 รวบรวมข้อมูล การนำกลยุทธ์ไปใช้ และวิธีการประเมินผลเพื่อกำหนดโครงการวิจัยให้เสร็จ
 สมบูรณ์ การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามก่อนการทดลอง หลังการทดลอง การสัมภาษณ์ และ
 กรณีศึกษา ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาฝึกสอนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในวิชาวิจัย
 เชิงปฏิบัติการแตกต่างกันเล็กน้อย โดยมีการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ การวิจัยเชิงปฏิบัติใน
 ทางบวกกับนักศึกษา ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะเป็นผู้จัดการ และผู้ปรับเปลี่ยน
 พฤติกรรมในชั้นเรียน และเป็นผู้ใช้เทคนิคการจัดการ

3. ด้านความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินการพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้น
 เรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัด
 มหาสารคาม เฉลี่ยโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) อาจเป็นเพราะว่า
 เมื่อบุคลากรได้รับการพัฒนาตามกลยุทธ์ทั้ง 3 กลยุทธ์ ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ
 ในหลักการ และขั้นตอนกระบวนการของการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ทำให้สามารถทำการ
 วิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง จึงมีความกระตือรือร้น มีกำลังใจในการทำงานวิจัย และรู้สึก
 ประทับใจต่อการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ
 พลสงคราม (2546 : 85) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้าน
 ม่วง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ 1)
 ขั้นตอนการสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน 2) ขั้นตอนการวางแผน 3) ขั้นตอนลงมือปฏิบัติ และ

4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ชุดฝึกแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติการการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน แบบประเมินเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบ 3 เค้า และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการดำเนินการครูยังไม่เปลี่ยนวิธีการสอน ครูไม่ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาคุณภาพของนักเรียน หลังจากการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาวิธีสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาต่างประเทศ ไวส์ (Weiss, 1975 : 236-A) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาครู จำนวน 34 คน ผลการวิจัย พบว่า ครูกลุ่มที่ใช้ชุดฝึกอบรมมีความรู้สูงขึ้นกว่าครูกลุ่มควบคุม และครูมีความพึงพอใจในเรื่องที่อบรมด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กลยุทธ์อย่างหลากหลาย ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรเกิดทักษะและความชำนาญมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัย พบว่า การได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาดูงาน ส่งผลให้บุคลากรส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะได้เห็นผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยของตน ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้ไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการทำวิจัย
ในชั้นเรียนของบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการส่งเสริมให้นำการวิจัยในชั้นเรียนไปแก้ปัญหาคำจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY